

[Steen Folke]

Det er piskende nødvendigt, at netop socialister løbende kritiserer de samfund, som smykker sig med betegnelsen socialistiske. Men når det er sagt, vil jeg gerne tilføje et par bemærkninger om den store vestlige interesse for menneskerettighederne. Det er klart, at f.eks. USAs præsident, Carter, bruger menneskerettighederne til at dække over en række problemer i det amerikanske samfund. Det bruges i meget høj grad til at aflede opmærksomheden fra og til dels tilsløre noget af den undertrykkelse, som foregår i USA.

Minister Lise Østergaard var i sin tale inde på, at der er visse krænkelser af menneskerettighederne, der er så alvorlige, at de uanset samfundssystemer og udviklingsgrad ikke bør tolereres. Det er jeg naturligvis ganske enig i, men jeg kunne godt tænke mig at spørge ministeren ud over de nævnte eksempler: Hvad mener ministeren om berufsverbot? Er berufsverbot en af den slags foranstaltninger, som bør tolereres i visse samfund, f.eks. det vesttyske? Det synes jeg det ville være rart at få en klar erklæring om.

Jeg kunne også tænke mig at tage et andet emne op fra ministerens tale her i dag. Ministeren omtalte nemlig FNs menneskerettighedskonvention, den fra 1966, der drejer sig om de borgerlige og politiske rettigheder, og som Danmark ratificerede, så vidt jeg husker i 1971, og påberåber sig meget stærkt denne konvention. Jeg kunne godt tænke mig at spørge på den baggrund, om ministeren er opmærksom på, at der i artikel 14, stk. 3, står – nu sammentrækker jeg det lidt – at enhver skal ved behandlingen af en anklage mod ham for et strafbart forhold være berettiget til følgende minimumsgarantier i fuld lighed. Så kommer punkt D, der hedder: at få sagen pådømt i sin nærværelse og at forsvare sig personligt eller ved juridisk bistand efter eget valg.

Denne konvention har Danmark altså skrevet under på. Ikke desto mindre er der nu, på jeg ved ikke hvilket år, bestræbelser i gang for at få gennemført ændringer i den danske retsplejelov, som skal udhule denne menneskeret, som skal undergrave den, som under visse omstændigheder skal forhindre sigtede i at vælge sin egen forsvarer. Det er noget meget fundamentalt. Man siger: ja men det er med henvisning til statens sikkerhed, at man bliver nødt til at foretage disse

indskrænkninger. Ja men hvad er det mon, der siges i Sovjetunionen om de samme ting? Det er nøjagtig det samme: det er statens sikkerhed, det handler om. Det kan man ikke tolerere, angreb på statens sikkerhed.

Jeg mener, at den opfattelse af menneskerettighederne, som i praksis kommer til udtryk ved, at regeringen nu gang på gang har fremsat forslag om en ændring i retsplejeloven, som vil undergrave lige præcis denne væsentlige menneskerettighed, er noget særdeles afslørende.

Til sidst om Beogradkonferencen, som jo var udgangspunktet for eller anledningen til debatten.

Det var unægtelig et temmelig tyndbenet resultat, for at sige det mildt, der kom ud af denne konference, hvis man ligesom havde ventet sig nogle håndgribelige resultater. Det vil jeg ikke påstå at vi havde, men jeg mener, at denne konference nok tjente sit formål, for det er rigtigt, at formålet i vid udstrækning var ligesom at fastholde status quo, og det er ikke bare østlandene og Sovjetunionen, der er interesseret heri; også vestlandene er interesseret i en nogenlunde opretholdelse af status quo. Ikke mindst er begge supermagter, altså både Sovjetunionen og USA, faktisk interesseret i, at der er denne Øst-Vest-opdeling, hvor hver supermagt har mere eller mindre råderum inden for sin del af den verden, som er delt imellem dem. Da må man nok sige, at Beogradkonferencen for så vidt som et led i en serie af konferencer har været med til at realisere det formål at lægge op til en forlængelse af status quo. Det synes vi selvfølgelig er særdeles beklageligt, fordi vi er imod denne opdeling og imod supermagternes dominans både i Øst og i Vest.

Minister Lise Østergaard:

Naturligvis havde jeg ikke på forhånd regnet med, at man ville acceptere hovedlinjen i min redegørelse, men den bliver nu ikke mindre rigtig af den grund. Naturligvis er det mindre underholdende at polemisere over for et afbalanceret oplæg, der sætter tingene ind i et perspektiv, end det er at polarisere imod ensidige politiske programerklæringer.

Desværre har debatten i dag vist mig, at jeg havde ret i den advarsel, jeg rettede imod at polarisere menneskerettighedsbegrebet.